

ARCHEOLOGIE • BOUWHISTORIE

ARCHEOLOGIENOTA – PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

LINT – BIJLLAAN

A. DEVROE
NOVEMBER 2018

COLOFON

Project

Archeologienota – Lint, Bijllaan

Opdrachtgever

Hugo Gebruers
Bijllaan 24
2547 Lint

Opdrachtnemer

Annika Devroe Archeologie & Bouwhistorie bvba
Lemmensstraat 34
2800 Mechelen
0472/59.31.41
annika.devroe@gmail.com
BE 0680.617.128

Erkende archeoloog: Annika Devroe, OE/ERK/Archeoloog/2015/00085

© 2018 Annika Devroe Archeologie & Bouwhistorie bvba

Annika Devroe Archeologie & Bouwhistorie bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijk toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

Inhoud	0
1. Gemotiveerd advies	1
2. Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem	2
2.1. Inleiding	2
2.2. Administratieve gegevens	3
2.3. Onderzoeksstrategie, -methode en -technieken	3
2.4. Proefsleuvenonderzoek.....	4
2.4.1. Vraagstelling en onderzoeksdoelen	4
2.4.2. Onderzoeksstrategie, -methode en -technieken	5
2.5. Voorziene afwijkingen van de Code van Goede Praktijk.....	6
3. Figurenlijst	7

1. GEMOTIVEERD ADVIES

Het projectgebied ligt ten noordwesten van het centrum van Lint. In het zuiden grenst het terrein aan de Bijllaan. Het projectgebied is momenteel braakliggend. Het projectgebied ligt op een hoger gelegen rug in het landschap met op ca. 650 m ten noorden de Lachenebeek en op ca. 960 m ten zuiden de Babbelsebeek. Het terrein helt licht af naar het zuiden. Bodemkundig gezien is een matig droge lichte zandleembodem aanwezig. Landschappelijk en bodemkundig is het terrein vrij goed gelegen naar menselijke bewoning toe.

Naar steentijdsites toe wordt het archeologisch potentieel eerder als laag ingeschat. Op basis van de huidige kennis met betrekking tot de locatie van steentijdsites is het potentieel hoog wanneer deze zich in een zone van 0-250 m tot open water bevindt en op een (lichte) verhevenheid in het landschap. Het projectgebied ligt weliswaar op een rug, maar niet vlakbij open water (rivier, beek, moerassige depressie), waardoor het potentieel lager wordt ingeschat. De lithische artefacten die in de omgeving werden gevonden werden allen aangetroffen nabij de waterlopen. Bovendien kan op basis van de cartografische bronnen aangeduid worden dat het terrein in gebruik was als landbouwgrond. In dergelijke gevallen ziet men vaak dat steentijdsites verstoord werden door (diep)ploegen. Het terrein helt licht af naar het zuiden waardoor mogelijk ook beperkte erosieprocessen kunnen voorgevallen hebben. Naar sporensites toe is dit laatste ook ongunstig, maar vaak zijn de diepere sporen nog bewaard. Op basis van deze verschillende gegevens wordt het archeologisch potentieel voor steentijdsites dan ook als laag ingeschat.

In de zeer nabije omgeving zijn geen vondstlocaties gekend. Dit heeft echter te maken met het ontbreken van systematisch onderzoek en niet zozeer met het ontbreken van archeologische sites. In de ruimere omgeving, richting Hove en Kontich werd reeds heel wat onderzoek uitgevoerd. Er werden reeds verschillende archeologische sites aangetroffen. De meeste vindplaatsen kunnen in de IJzertijd en Romeinse periode gedateerd worden, maar ook vondsten uit de steentijd, Bronstijd en middeleeuwen komen voor. Deze sites bevinden zich meestal iets meer naar de waterlopen toe. Ter hoogte van het projectgebied kunnen dergelijke sporen echter niet uitgesloten worden. Op basis van het bureauonderzoek kon vastgesteld worden dat het terrein vanaf de 18de eeuw tot op heden onbebouwd bleef en vermoedelijk weinig verstoringen kende. Op basis van deze gegevens kan het archeologisch potentieel vanaf de metaaltijden als middelmatig tot hoog ingeschat worden.

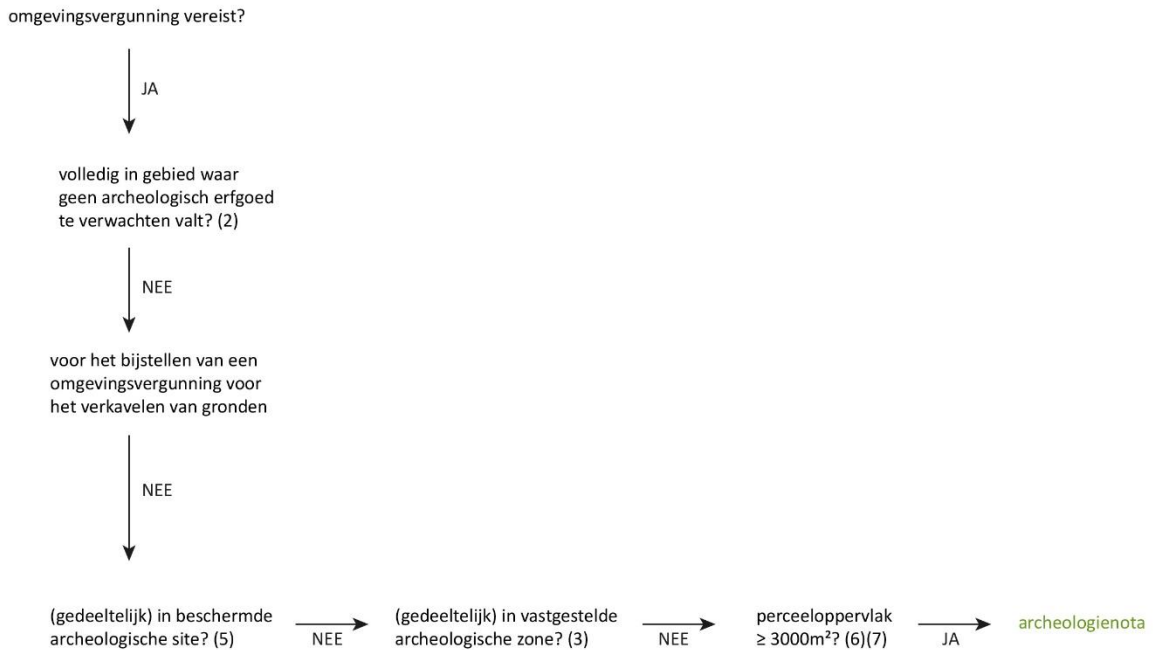
Ter hoogte van het projectgebied zal men 8 bouwkavels realiseren. Hierbij dient men ervan uit te gaan dat het archeologisch niveau verstoord zal worden.

Gezien de verstoring die de geplande werken teweeg zullen brengen, het archeologisch potentieel en de afwezigheid van duidelijk verstoorde zones is bijkomend onderzoek noodzakelijk. Dit zal via een uitgesteld traject gebeuren omdat men voorafgaan het verkrijgen van de omgevingsvergunning geen extra kosten wil maken.

2. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN VOOR UITGESTELD VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM

2.1. INLEIDING

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden waarbij de voorwaarden voldoen aan art. 5.4.2. van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013.

Figuur 1: Beslissingsboom in functie van huidig project.

2.2. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

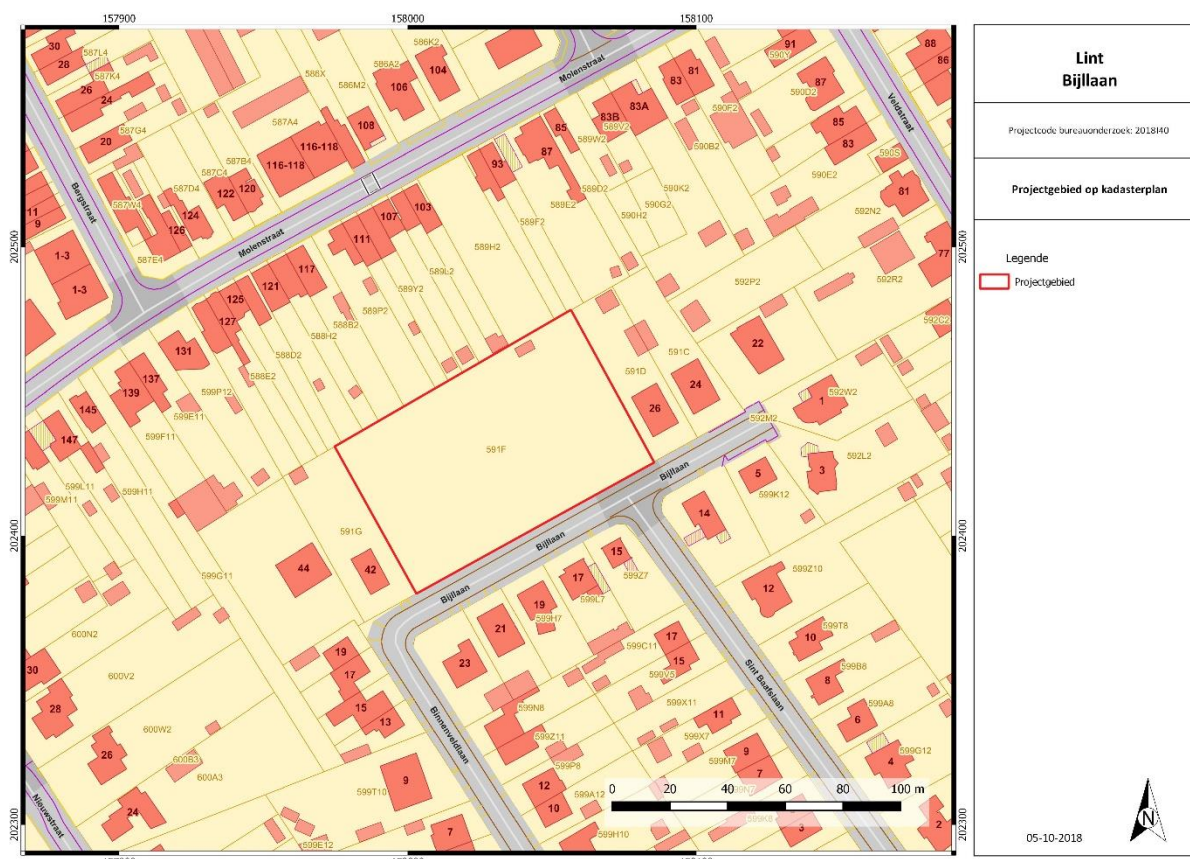
Locatie: Provincie Antwerpen, Lint, Bijllaan

Bounding box: punt 1 (NW) – X 157966,723 Y 202477,189

Punt 2 (ZO) – X 158088,247 Y 202406,092

Kadaster: Lint, afdeling 1, sectie C, perceel 591f

Oppervlakte projectgebied / geplande werken: ca. 5590 m²

Figuur 2: Kadasterkaart met aanduiding projectgebied. © Geopunt Vlaanderen s.d.

2.3. ONDERZOEKSSTRATEGIE, -METHODE EN -TECHNIKEN

Na het bureauonderzoek werden de verschillende vooronderzoeken zonder ingreep in de bodem afgewogen. Hiervoor werden telkens volgende vier criteria overlopen:

- Is het mogelijk deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het nuttig deze methode toe te passen op dit terrein (levert het iets op)?
- Is het overdreven schadelijk voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het noodzakelijk deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)?

Geofysisch onderzoek geeft voornamelijk goede resultaten op droge leembodems. De ondergrond is niet ideaal voor dergelijk onderzoek. Bovendien bij dergelijk onderzoek bijkomend proefsleuvenonderzoek noodzakelijk om te resultaten te verifiëren. Gezien de kosten-batenanalyse wordt dergelijk onderzoek niet voorgesteld.

Een veldkartering is vooral nuttig op landbouwgronden die net geploegd worden. Dit is hier niet het geval en bovendien geeft een veldkartering enkel een beeld van de bovenste laag. Bovendien kunnen periodes met weinig vondstmateriaal op deze manier niet gedetecteerd worden. Deze methode wordt dan ook niet geadviseerd.

Onderzoeken in functie van steentijd (verkennend archeologisch booronderzoek, waarderend archeologisch booronderzoek en proefputten ifv steentijd) lijken niet nuttig. Naar steentijdsites toe wordt het archeologisch potentieel eerder als laag ingeschat. Op basis van de huidige kennis met betrekking tot de locatie van steentijdsites is het potentieel hoog wanneer deze zich in een zone van 0-250 m tot open water bevindt en op een (lichte) verhevenheid in het landschap. Het projectgebied ligt weliswaar op een rug, maar niet vlakbij open water (rivier, beek, moerassige depressie), waardoor het potentieel lager wordt ingeschat. De lithische artefacten die in de omgeving werden gevonden werden allen aangetroffen nabij de waterlopen. Bovendien kan op basis van de cartografische bronnen aangeduid worden dat het terrein in gebruik was als landbouwgrond. In dergelijke gevallen ziet men vaak dat steentijdsites verstoord werden door (diep)ploegen. Het terrein helt licht af naar het zuiden waardoor mogelijk ook beperkte erosieprocessen kunnen voorgevallen hebben. Naar sporensites toe is dit laatste ook ongunstig, maar vaak zijn de diepere sporen nog bewaard. Op basis van het bureauonderzoek werd de kans op steentijdsites dan ook eerder als laag ingeschat. Kleinere activiteitenzones kunnen niet uitgesloten worden, maar gezien de kans op het aantreffen hiervan klein is wordt dergelijk onderzoek niet geadviseerd omwille van de kosten-batenanalyse.

Landschappelijk bodemonderzoek zou nuttig kunnen zijn om een beeld te krijgen van de bodemopbouw. Op basis van het bureauonderzoek worden echter geen verstoringen verwacht. Een goed beeld van de bodemopbouw kan men beter krijgen d.m.v. een proefsleuvenonderzoek.

Er wordt dan ook geopteerd om meteen over te gaan op een proefsleuvenonderzoek.

2.4. PROEFSLEUVENONDERZOEK

2.4.1. VRAAGSTELLING EN ONDERZOEKSDOELEN

Het doel van het vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven is een archeologische evaluatie van het terrein. Op basis van het bureauonderzoek kon niet aangetoond worden of een archeologische site aanwezig is of niet, maar via dit onderzoek kan het archeologisch potentieel nagegaan worden.

Hierbij dienen volgende onderzoeksvragen beantwoord te worden:

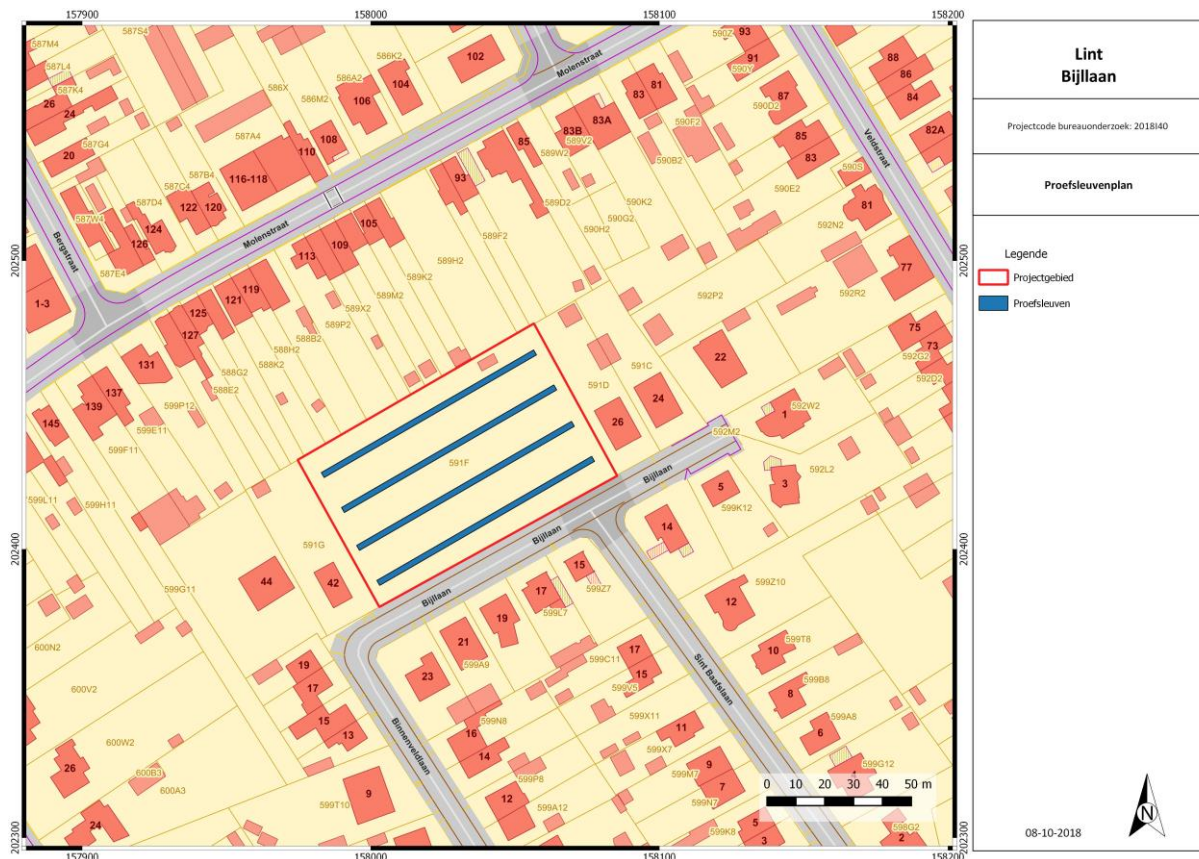
- Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving + duiding? In hoeverre is de bodemopbouw nog intact? Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden? Is er een bodemkundige verklaring voor de (partiële) afwezigheid van archeologische sporen?
- Zijn er bodemsporen aanwezig? Zo ja, zijn deze van natuurlijke of antropogene aard?
- Op welk(e) niveau(s) manifesteren de archeologische sporen zich?
- Maken de antropogene sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Kan op basis van gerecupereerd materiaal uitspraak gedaan worden over de datering? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Geven de resultaten aanleiding tot vervolgonderzoek? Zo ja, wat is de ruimtelijke afbakening van de zone(s) voor vervolgonderzoek?
- Is behoud in situ op basis van de resultaten van het vooronderzoek mogelijk?

2.4.2. ONDERZOEKSSTRATEGIE, -METHODE EN -TECHNIKEN

Het projectgebied (ca. 5590 m²) zal door middel van parallelle continue proefsleuven onderzocht worden onder begeleiding van een erkend archeoloog.

Het vooronderzoek met ingreep in de bodem wordt enkel uitgevoerd in omstandigheden die toelaten om de handelingen uit de Code van Goede Praktijk uit te voeren op een wijze zoals ze daarin beschreven zijn.

De sleuven worden ongeveer west-oost georiënteerd, evenwijdig met de Bijllaan. De sleuven hebben een breedte van 2 m en een maximale afstand van 15m van middelpunt tot middelpunt. Er zal minstens 10% van het onderzoeksgebied door middel van proefsleuven onderzocht worden, aangevuld met 2,5% dwarssleuven en/of kijkvensters. De hoeveelheid en locatie van dwarssleuven en/of kijkvensters zijn vrij te bepalen door de erkend archeoloog/veldwerkleider. Een keuze voor of tegen het aanleggen van dwarssleuven en/of kijkvensters wordt gemotiveerd in het verslag van resultaten van het proefsleuvenonderzoek. Kijkvensters en/of dwarssleuven kunnen bijvoorbeeld aangelegd worden om na te gaan of aangetroffen paalkuilen deel uitmaken van een structuur, maar kunnen evenzeer aangelegd worden om een meer exacte afbakening van een archeologische site te bekomen. Indien afgeweken wordt van de richtlijnen betreffende de positie van proefsleuven en/of de aanleg van de bijkomende uitbreidingen wordt dit duidelijk gemotiveerd in het Verslag van Resultaten van het proefsleuvenonderzoek.

Figuur 3: Voorstel proefsleuven.

De aanleg van de sleuven gebeurt met een graafmachine met een niet-getande graafbak van 2 m breed. Het eerste vlak wordt aangelegd op een eerste leesbaar archeologisch niveau. Indien er meerdere archeologische niveaus aanwezig zijn, wordt elk niveau apart gewaardeerd. Er wordt momenteel van uitgegaan dat het om een site zonder complexe verticale stratigrafie gaat en er maar

één niveau aanwezig is. Er wordt dagelijks voorzien in een volledige opmeting van de werkputten en sporen. Dit betekent dat er dagelijks een recent en aangevuld grondplan beschikbaar is, dat op elk moment aangeleverd kan worden. Er dient een selectie van de sporen gecoupeerd te worden die afdoende is om de onderzoeksvragen te beantwoorden. In vermoedelijke diepe sporen zoals waterputten en waterkuilen wordt een boring gezet om de interpretatie van het spoor te verifiëren en om de diepte te bepalen. Verspreid over het terrein wordt een relevant aantal profielputten aangelegd die toelaat de bodemopbouw van heel het onderzoeksgebied te beschrijven. De referentieprofielen worden beschreven en bestudeerd door de aardkundige van het projectteam. Elk vlak wordt met de metaaldetector geprospecteerd overeenkomstig de bepalingen in de Code van Goede Praktijk. De aanwezigheid van een steentijdsite kan niet uitgesloten worden. Tijdens het vooronderzoek dient er daarom aandacht geschonken te worden aan concentraties van lithische artefacten. Indien lithische vondsten aangetroffen worden dient ingeschat te worden of het om verspreide vondsten gaat of om een activiteitenzone. Steentijdvondsten worden driedimensionaal ingemeten. Deze vondsten en concentraties worden aan een specialist voorgelegd om een verdere waardering van het terrein te bekomen. Na afloop van het onderzoek worden de sleuven gedicht om verdere degradatie van eventueel aanwezige sporen te voorkomen. Indien nodig worden kwetsbare sporen (graven, zeer ondiep bewaarde sporen) afgedekt met doek of plasticfolie zodat ze, indien er een vervolgonderzoek volgt, niet verder worden aangetast of vergraven vooraleer ze verder onderzocht worden.

Het onderzoeksdoel is bereikt wanneer op basis van het vooronderzoek met ingreep in de bodem een voldoende gefundeerde uitspraak gedaan kan worden over de aard en omvang van de archeologische waarden in het projectgebied en wanneer een eenduidig advies kan gegeven worden voor vrijgave van het terrein, behoud in situ of vervolgonderzoek door middel van een opgraving.

2.5. VOORZIENE AFWIJKINGEN VAN DE CODE VAN GOEDE PRAKTIJK

Er worden geen afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk voorzien. Moesten er tijdens de uitvoering van het vooronderzoek met ingreep in de bodem redenen zijn waarom wel wordt afgeweken van de bepalingen in de code, dan worden deze gemotiveerd in het verslag van resultaten.

3. FIGURENLIJST

Figuur 1: Beslissingsboom in functie van huidig project.	2
Figuur 2: Kadasterkaart met aanduiding projectgebied. © Geopunt Vlaanderen s.d.	3
Figuur 3: Voorstel proefsleuven.	5